

Издази Недјељом.

Цијена:
За ПРВУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годину 6 ф., на по год.
3 ф., на четврт годину 1 ф.
и 50 годича.

За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франака, на по
године 10 франака, на чет-
врт: године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Протисава слава се у
познатијим прописима
протисава слава се у
познатијим прописима
протисава слава се у
познатијим прописима

За остале слава се од
реда и нов. За остале слава
се од реда и нов.

ЦЕТИЊЕ, 13. Априла.

Недјеља, те је за нама, остаће у историји човјечанства забиљежена славом великога Словенства.

Од Бојане па до Сјеверног леденог мора, и од Крконошких гора па до Владивостока разлијегала се побједоносна ријесма славе дјела словенскога, које се зачело прје хиљаду година, а траје још и данас, хранећи благотворном пићом својом оне, који су му учесници и причесници.

Они, у чијим се главама велика мисао зачела, па којој и данас, као на тврдом темељу, почива Словенство, у годишници су божји, а свеци народни.

Они, који су обратили толики народ у вјеру Христову, угодни су Ономе, који је сина својега јединороднога послао на земљу, да ту вјеру проповиједа.

Они, који су проговорили толиком народу језиком народним, те су тијем учинили да народ и разумије оно што му се проповиједа, да му се открије света наука која му се предаје, стекли су заслуге, које се не могу заборавити, докле траје тога народа.

Они, који су изумјели начин, како ће наука њихова остати у народу и након смрти њихове и предавати се с кољена на кољено, тако да никад не угине, док је трага народу у чијем су крилу радили, обесмртили су себе давши бесконачни живот дјелу своме.

Ти људи од прје хиљаду година, ти угодници божји, ти свеци народни — то су првоучитељи словенски св. Кирила и Методија.

Народ, који је био срећан да се они роде у крилу његову — то је велики народ словенски.

Хиљада је година минула, како су ти људи Богу душу предали. За хиљаду година гине и најтврђе од онога, што се зове тијело човјечко. За хиљаду година утиру се и изињају успомене па најславнија дјела.

А ево успомене на дјела св. апостола Кирила и Методија трају и сад, те још како живо.

Види се, да су то била дјела велика, ванредна; дјела, која не гину с људма, из чије су главе никла, него трају далеко, далеко иза смрти њихове, кроз многе и многе нараштаје; дјела, која не живе годинама, него вјекovima.

То су дјела, која су уткана у сам живот народни.

А дјело св. Кирила и Методија не само да је уткано у живот народа словенскога, него му је управо у темељ ударено.

На том дјелу и данас почива Словенство; у том дјелу лежи веза његовога јединства.

Словенска црква, у којој звони материнска ријеч словенска, и словенска писменост, на којој се пише та ријеч, одржала је до данас Словенство, држи га и данас, и спрема му лепшу будућност.

Без тога би се Словенство изгу-

било у љутој борби са туђинским народима.

У тој борби оно је много страдало, и данас још страда; њеки дијелови његови подлегли су у тој борби, те се већ више не чује словенска ријеч у црквама једнога дијела Словенства.

Али Словенство се није изгубило. Оно траје још у својој цјелини, и баш данас, када слави хиљадугодишњу успомену својих првих учитеља и просвјетитеља, оно чини напоре, да словенску цркву успостави у свој цјелини њеној и да под кров те цркве скупи цијело Словенство.

Највиши дн Словенства остао је до данашњег дана вјеран науци својих апостола св. Кирила и Методија. Словенска црква у православљу и словенска писменост у књижевности нири се од српске Бојане до руског Архангелска и од Висле до Владивостока. Мањи дн Словенства подлегао је у љутој борби са туђинством, те је изгубило и словенску цркву и словенско писмо.

Али ни тај дн није изгубио свога старословенског духа. И ако се у цркви његовој не чује више словенска ријеч није се види у књижевности његовој словенско писмо, у жилама његовим тече добра словенска крв, а у књизи његовој чује се здрага словенска душа.

Ни тај дн није се изгубио, нит ће се изгубити. И ако смо ми православни Словени одржали и невредимо сахрањили до данашњег дана наслједство св. словенских Апостола: цркву словенску и писмо словенско, не одбијамо од себе оне Словене, који нијесу православни, него ширимо обје руке пред њима, да их као браћу своју примимо у своја братска наручја.

Разлика у вјери и разлика у писму не може нас дијелити. Вјек је наш напредан, и он оставља вјеру сваком своју. Нек је свако у својој срећан. За то ми и не тражимо мијену вјере од наше неправославне браће Словена, не тражимо ни мијену писмена. Али их срдечно поздрављамо у тежњи њиховој, да опет словенски језик узведу у своју цркву.

И још срдачније ћемо поздравити, не само њих, него и сва остала племена словенска, ако будемо могли означити хиљадугодишњу славу св. словенских Апостола као почетак нове ере у животу словенском, т. ј. ако видимо, да се, у облицима и тенденцијама данашњег вијека, прихватио онај правац, којим су првоучитељи словенски ишли прје хиљаду година, а то је правац духовнога уједињења свијех Словена.

Само духовно уједињење, међу собом као браћа сложни, моћи ће Словени преузети у човјечанству улогу, која приличи њиховом броју и њиховим способностима.

Ради тога уједињења тражи се много којешта што му данас смета,

не с поља него са стране сампјех словенских племена. Нико Словенима не може бити непријатељ, ако су они сами себи пријатељи; нико им не може врат сломити, ако га сами себи не слома.

Разјединити Словене, завадити их једне с другима — вада је била политичка словенских непријатеља.

Може ли друго што иако противно од тога бити политичка свијех оних, који су позвани да судбином словенских народа управљају, да заћу будућност цијеломе великом Словенству?

Дакле сјединити Словене, помирити их једне с другима, изградити или бар затупити све противности које их дијеле, извести их на пут који води једној цијели, то мора бити тежња, за којом сваки добар Словена ваља да тежи.

Јединство ово и овај умир свијех Словена само се онда може постићи, кад се сваком своје даде, сваком своје призна и уважи. Из тога узамичног признања и уважења није ће веза, која ће у духовну заједницу везивати цијело Словенство.

Хоће ли то бити скоро, или ће нам за то требати још хиљаду година?

Та нам мисао паде у главу, баш посред ове велике и лијепе славе, посред бурнога шума који се чује широм цијелога Словенства и који је опет мало јаче обрнуо пажњу цијелога свијета на ову велику грану човјечанства, од које се многи великом добру надају, а многи зебу и страхују.

С правом грозничавом занетомшћу пишекује цијели политички свијет да види како ће се даље развити и коначно ријешити несретни спор између *Инглеске* и *Русије*.

Вјести, које налазимо у потоњим листовима од прошле недјеље, звоне доста мирољубиво. Ситуација је још једнако носила на себи мирољубиво обилежје, премда се јављало с једне и с друге стране с огромним спремама, које се чини да врат на нос.

Но дешање, које су нам стигле у течају ове недјеље, гавот су тона и садржаја, да морају у свакоме пољувати вјеру у опстанак мира.

Но једној од тих дешања Инглесци су заузели порат Хамилтон. Тај порат није до душе руски, али није ни инглески, но у рукама Инглеса може јако да смета Русима, нарочито ако дође до рата.

С циничким разлогом, дакле, кажу „Московске Вједомости“, да је рат неизбежан, ако Инглесци не напусте тај порат.

Познато је добро, ко збори кроз „Московске Вједомости“. Како није човек, који млати празну сламу, који збори тек онако у вјетар. Истина је одмјерена и измјерена; за то и важи много на кантару. Па кад он каже, да је рат неизбежан, онда знамо колико је часова за мир откуцало.

Кад се опет, с друге стране, преуче дешање лондонско, сунти се и вене граница мира не мање. Не ните се кредит од једанаест милиона стер-

линга за луду. Што се наводи потреба за Судан, то је само масла, да се прикрије прана цијел, ради које се кредит толики тражи. Судан ће најмање требати тога кредита; очигледно је да се ните за спрему у случају рата с Русијом. У осталом, то се и не крије, јер се каже у дешању, да ће се већи дн тога кредита употребити на „оште припреме“. Које су то „оште припреме“, ласно је погодити. Парламент ће у понедељак имати да вијећа о том кредиту. Да ће га једнодушно одобрити, о томе се не може нико сумњати, ко познаје Инглесу у оваквим стварима. А да се има од куд одобрити и подмирити, за то јемчи дубока и пуна кеса инглеска.

Стање је, како се види, веома завесто. Руси траже од Инглеса, да напусти порат Хамилтон; Инглес траже од Руса, да дезавуира Комарова, т. ј. да даду Инглесима задовољење за оно што је Комаров учинио у Авганистану. Не учини ли се једно или друго, рат је неизбежан.

Очевидно је, да не ће ни Инглес напустити порат Хамилтона нити ће Руси дезавуирати свога Комарова.

Онда рата мора бити.

Истина је, кругови мјеродавни с једне и с друге стране не желе рата. Нарочито мора се то рећи за Русију, која цијели овај спор од постанка његова мирно и хладнокрвно прати. Нико није днас мирољубивији од цара руског и његове владе, и они ће без сумње чинити све, а сва и употребити баш и најкрајња средства, да мир одрже.

Исто се може рећи и о данашњој влади инглеској, нарочито пак о њеном начелнику. Свак може бити утјерен, да Гледстону ништа није немилије од овога спора са Русијом, и он ће све силе своје напрегнути, да отклони сукоб крвави са државом, на чије је пријатељство и савезништво много зидао и полагао, кад је ступио на владу.

Али Инглеска је држава али *geperis* — свога рода. У њој је јавно мишљење сила, којој нема равне ни у којој другој држави. То је као плаха горска бујина иза силнога дажда, која носи собом дрвље и камење; то је жива матина једне набујале ријеке, која изиђе из свога корита и вала пред собом све што год дочепа.

Такво је данас јавно мишљење у Инглеској. Оно хоће рат с Русијом. Не нита оно за разлоге, за могућност, за пошљедице; оно личи на сва уста: рат, рат с Русијом! и при тој силној траји заборавља на све остало.

Пред том тако рећи елементарном силом слаба је снага и једнога Гледстона. Њега или ће јавно мишљење инглеско собом попијети, или ће га прегазити. Он или мора узести у рат или ће — настати. Једно од тога двога; треће се не да замислити.

Што се тиче Руса, њихово је држање тако коректно, да им се ни с које стране ништа с разлогом пребацити не може. Ничим на свијету они нијесу такли у интересе инглеске, ни у чим се нијесу огријешили о њих у погледу међународних прописа. Авганистан није инглеска својина, да га не би могли Руси напасти, ако би им воља била. Али Руси нијесу то чинили, из обзира на објективност инглеску, па су нита више дали свечану вјеру Инглесима, да не ће дјурати у Херат. И нијесу га такли.

Ипак Инглеси дижу грају на Русију и хоће рата с њом. За што? Ни за што друго него за то што су Руси много напредовали у својим до- битцима у средњој Азији. Инглесима није право да ико ништа у свијету има више од њих, па сто за то хоће рата.

Руси га заиста не ће. Но ако Инглеси баш на срамоту хоће рата, Руси ће им ту љубав учинити.

Истина, Елсмарк је рече, да не може бити рата између њих (Инглеске) и слона (Русије). Прва не може на суво, друга не може на воду. Не видимо, да се и кит труди да стече ноге и слон да стече пераја. Ако буде окршаја међу њима, биће га и на води и на суку, а од тога окршаја свијет ће се затрести.

Рече се још и то, да рата међу Русијом и Инглеском не може бити, јер Русија нема новца, а Инглеска нема војника.

Слаба утјеха, јер кад се баш хоће рат, наћи ће за њега и Русија новца и Инглеска војника.

Па ако нјесте по свему реченом слаба утјеха за одржање мира, нећ нам је ипак дозвољено падају се, да ће владаоцима, који данас дрмају судби- ном свијета, поћи за ручом, да у крајњем часу уздрже мир и поштеде човјечанство од несреће, која иде су- ступити иза сва ог рата, по гатову иза онога, којим би се из темеља за- лазила читави дијелови свијета.

Прослава хиљадугодишњице св. Методија на Цетињу.

Извјештај наш о овој светковини, која смо допјели у прошлом броју овога листа, имамо, по објављу, да допунимо бесједом, коју је на свечаној сједници Цетињске одашњег држао потпресиједник њен, г. Митар Платенцац.

Бесједа гласи овако:

„Господе!

Св. браћа Кирил и Методије родили су се у садашњој Македонији у граду Солуну, који се налазише под власт визан- тиске империје. Родитељи њихови заузимаху су угледан положај у Империји; њихов отац Лао, не само што је био богат него је заузимао врло важан положај у војнич- кој јерархији. Између осморо дјеце, које су Лао и Марија имали, најстарија бјеше Методије најмлађа Константина, прозвана филозофом, који је рођен 827 г. а мало прије но што ће умријети заклауђерио се и добио име Кирила.

Методије посвети младе своје године на службу своје отачасту, те и додужи висок положај у Империји, буде назначен за начелника једне провинције у којој су већином живјели Славени. Том приликом он се позваде са језиком и са обичајима славенског народа, а то је имало важне последице како за њега тако и за саме Славене. Методије вије аукло срце за живо- вина, за славом и богатством, за то се он и удаљи од светског уживања те нађе угодно за себе мјесто у скромном мана- стиру на гори Олимпу.

Млађи брат Методије Кирил, до 14 своје године живео је у родитељској кући у Солуну. Он је још као дјете падао у очи због своје бистроте и способност, а

особито кад је почео ићи у школу одлико- ло се између својих другова успјехом у наукама.

Он је врло рано постао озбиљан, ба- вио се научавањем богословских дуктора а особито је изучавао Григорија Богослова, а старао се је решити неки замршен питања.

Он је све више обраћао на себе љакну тако да се о њему дошло у самом царском двору у Цариграду те се баш у то вријеме заштитаво цареваћ Михаил (будући Импе- ратор Михаил III). Така су се младећи и тражили, која би својим понашањем и трудом могли дати добар примјер, цареву. Тужор царевих Михаила Теоктист у ту сврху и изабере Кирила.

Тако је Кирил од 15 година дошао у царски двор, да заједно са Царевим на- чава све онда познате науке а да слуша знамените учитеље онога доба, међу који- јема је био и Фотија, будући патријарх ца- риградски. Том приликом Кирил стече пријатељство са царевим Михаилом и оштру љубав у цијелом двору, а особито је к њему био наклоњен Теоктист. Пошто Кирил достигао зреле године, Теоктист намери да га ожени са једном б-војом из добре и богате куће, али Кирил одбије по- нуду и каже својоме добротвору да се не мисли никад женили, него да ће свој живот посветити науци и молитви. Он, као и његов брат Методија, тражио је да се удаљи од дворског блјеска и свијетског уживања, па је чекао само угодно прилику да пође у манастир.

Империјом и Теоктист опазивши на- мјеру Кирилову, назваха га за библиотекара у св. Софији у Цариграду, не би ли га ти- јем уставио близу себе, али ништа не поможе, Кирил пође тајно на Цариграда у манастир. Империјом и Теоктист јако су били ожаловљени те су га и тражили не- прекидно по године док су га нашли.

Империјом и Кирилу да се прима учитељства, те да наставља домаће и странце у филозофији.

Од тог времена почео се јављати Ки- рил као проповједник и дубоки познаваоц св. писма. Он се више пута препирао око религиозних догмата и вага је побјеђивао противнике. — Кирил је једнако тежио да се удаљи од светског шума, те остави учитељство и пође у манастир на Олимпу, где се (тада) налазише и његов брат Ме- тодије.

Велика дјела славенски апостола по- чину тек од 868. Тад су козарски послан- ици стигли у Цариград, да моле Импе- ратора да им да мудрога и књижевног човјека који ће доказати да је хришћанска вјера боља од јеврејске и муслиманске, објави се да ће тада они и примити хри- шћанску вјеру.

Козари су се у то вријеме скитали по пространим равнинама садашње јужне Русије од ушћа Волге и Каспијског мора Црног и Азовског мора. (Под њихову власт налазило се нешто Сла- вена, који су се после прозвали Русима.) Козари су били одолопоклонци, а окруже- ни су били Јеврејима и мухамеданцима. И једна и други су тежили да их обрете у своју вјеру. Империјом Михаил III. одреди Кирила да иде да проповједа Козарима Христову науку.

Кирил с Методијем одмах сједу на брод те се узуте морем, изађу на суво у Крај и пођу у Херсон да се одморе и спреме за даљи пут. Они су знали да ће имати препирани са јеврејима, те с тога у Хер- сону стану научавати књижевни и живи јеврејски језик. Ту бјеше много јевреја, и мало Славена.

Апостоли дознадоше и открише у Хер- сону мошти св. Климента, папе римског, који је пострадао за науку Христову, онда кад погнаху хришћане, а то је било око 100 година после Хр.

Открив св. мошти положише их у први св. апостола а неку част од њих понесе са

собом. — Пошто се св. браћа одморе, крену да продуже пут, те дођу послење мно- гих препрека и негода, на броду Каспиј- ског мора, сред на брод, пражу ово море и дођу на одређено им мјесто.

Као посланици византиског Импера- тора они су били примљени у престолници са поштовањем и уважањем. Прије света назначени су били дан и који се ваљало препирати са Јеврејима и Мухамеданцима.

Спорн су били жестоки, али Кирил сјаје погледом противнике, тако, да су Ко- заре одма виђели надмоћније хришћанства, те се том приликом каже њих крстоу. Сврши ову важну мисију, опросте се св. браћа са козарским начелником. Он им понуди богате дарове, али они зафале на све остало, само потраже, да им дарују оне хришћане који се код њих у ропству на- лазе. У повратном путовању они су пре- трпјели доста оскудица и опасности, док најпослије стигну у Цариград, где напона пошле да живе у миру и усамљености.

Године 862 Империјом Михаил III. прими писмо од моравског књаза Растис- лава. Овај у писму моли Империјом, да му пошаље истинитог учитеља и просвје- титеља, који би обучавао његов народ у истини хришћанске вјере и то на сла- венском језику.

Империјом се с радошћу одзове молби Растислава, а да би јој одговорио како ваља, сазове сабор на коме се имало ви- ређати кога треба зазвати за тај посао. Избор паде на Кирила и Методија, као опробане проповједнике и познаваоце сла- венског језика.

Кирил појмајући важност ове мисије, нађе за нужно саставити писмена за превод св. писма на славенски језик.

Он ту велику мисао и изврши, те се одма заузео са неколико сатрудника да преводи јеванђеље и друге црквене књиге на славенски језик.

Славенска азбука, то је био први и славни подвиг св. Кирила и темељ за про- свјету у славенском народу.

Превод јеванђеља и других црквених књига била је његова друга велика заслуга.

Св. браћа пођу к Растиславу са добрим препорукама и богатим даровима од Им- ператора Михаила (III.). Њих је тамо оче- кивала борба и страдање, они су то знали; јер прво та област припадала је под власт папе Римског, а друго у то доба рђави бјеху односи између папе Николе I. и патријарха Фотија бившег учитеља Кирила. Знали су и то да ће њемачко свештенство у Моравској бити свијема сила противних, али они се не плашише ничега тога. Њима је била добра утјеха то, што су знали да је за њих Растислав и народ славенски.

Кирил Растислав дочека св. браћу са великим поштовањем, а народ их срете са радошћу и љубављу. Не прође много вре- мена, Кирил и Методије уведоше у црквица цијело богослужење на славенском језику. Трудно је себи уобрази ерлу радост народа, кад су први пут чули летурђију на свом рођеном славенском језику.

Онијем је основан темељ образовању независне славенске цркве. Да би се запо- чето одржало и развијало, требало је за то створити помоћника; с тога св. браћа не- уморно радила на обучавању оних млађаца који су се спремали за свештенство. Про- дужавали су преводити св. писмо на сла- венски језик. 863 Кирил освешта цркву св. Петра у граду Оломуцу и капелу све- тог Климента у Литомилу.

Идопоклонци чуши јасне пропов- једи Кирилове појуре к њему гомилима да их кршћани и сви Славени оставе ње- мацке свештенике, који су служили на латинском језику. Ово је озабодило по- шледије против Кирила и Методија. Они су увијека доказивали да се не смеје слу- жити на једном од три језика: на јеврејском, латинском или грчком. Кирил је врло лако оборно ове прегједбе. Ње-

Свако слово те ријечи бијаше добро издубљено, а жљебићи омањени тазном правном бојом.

Као да је течла крв, гурећи кап по кап, испунила дубоко жљебог у мислору, те се у њ упила да објеконјечи жалосни спомен.

Око гроба бјеше гвоздени плет, а по- копљима прошла поштемани вјетчеи од зимзелена...

Тај бјеше споменик Павла Лероје.

Тај тајанствени орајак гроблишта изгледаше особито жалосно у сред жалос- ног борилишта мртвијех и човјека немало дјеране.

Гено стаде и скиде капу с пошто- вањем.

Најирје га трни подиђоше, па му се ражали; преливљена те клекну крај гроба, а његова уста стедше молити мо- литву. За тијем мисли му се поврнуше у далеку прошлост.

Продочи му се раднишца у коју га, још момчетом, увас бјеше Павле Лероје.

Предочи му се скромни стан на кра- дењској нијаци гдје живљаху ертини и за- доводни убави жена и двоје дјече изу- митеља.

Причу му се лелек те младе му чеда- ди, кад жанари из њихли заграја оте- ше онога што им је био све на свијету.

Тавница, поротни суд, губилиште —

мачки свештеници изберу друго средство: они опану Кирила и Методија код папе Пиколо I. Овај пошери а позове св. браћу да их мисли. Њихов је пут био кроз Па- нову и Венецију, а у тајем шјестека су живјели Славени те су и у том путовању учинили великих користи за Славене. У Павнови св. браћа дочека књаз Коцел са особитом радошћу. Он сам каже учити сла- венску писменост а даде св. браћа 30 мла- дића да их уче књезу.

На великом уважењу Коцел их сам прата до границе. Он им покуди дарове, она браћа одкажу се а замоле да пусти сузаче, овај то а учини те пусти 1000 робова.

Послије тога св. браћа стигну у Ве- нецију. Ту свештенство напале на њих до- казујући да се не може праведно едукити осим на три језика: јеврејском, латинском и грчком. Кирил прешто одбијаше свако шивање.

За вријеме овог путовања много се створи намањени; умрије Михаил III, њега заступи Василија Македонанин, Фотија се уклони од власти, њега заступи Игнација, у Риму умрије папа Никола I. а њега заступи Адријан. Други а то баш одошјае посташе између Рима и Цариграда те услед тога св. браћа и бише пражљена за њихе љубавно и са уважањем. Папа осети књазе, које су допјели св. браћа и свјести их у први св. Марје. По њима се и саужаши у њихим црквицама у Риму.

Услед савног рада и трудног путовања, здравље Кирила пође све на грђе, те се и престаи у Риму 14. Фебруара 869 год. Прије но што ће умријети, он препоручи Методију, да не оставља започето дјело међу Славенима.

Кирил Коцел видећи да се св. браћа не враћају из Рима, шаље њима посланике да га моле да пусти св. браћу да иду к њему и да уче народ. Папа Адријан уважи ову молбу и на лајени начин отпусти Ме- тодија, који се и врати међу Славене 870 и изабере мјесто за своје пребивање у Па- новини.

По жељи Коцела Методије пође ошет у Рим а папа га посвети 870 за епископа Панонског.

Методије предуји плодни и неуморни рад: спремао је служитеље цркви, превод- дво свето писмо и распрострањаво га у много егземплара и заштитаво против ушња римске цркве да дух свети пролази не од Бога оца и Бога сина већ од једнога бога оца.

Стане ствари мијенало се у овојем провинцијама, те је Методије све са већим и тежим неприликама морао да се бори.

Моравски књаз Сватоуплук предаде Цијемјима свог стрица Растислава, те ње- мацки свештеници овладају новијем књазом, и наоружају се против Методија, лише га катедре, забрање му чинодрјеђивати и за- творе га најзад у тавницу, гдје су нечовјечно с њим поступали, за три године.

У вријеме ових страдања, умрије папа Адријан II. На његово мјесто би изабран Јован VIII. Он је разумно о његовом стра- дању Методија, те нареди да се ослободи 874 год.

У то вријеме Сватоуплук књаз морав- ски одржи побједу над Њемцима, те се покaje и пошери Методију, те се с нова стане ширити хришћанство међу Славенима, а слава Методија распрострањала се још даље, чему су јако зашћели њемачки све- штеници, те га опану код папе Јована VIII, који пошери клевету.

Год. 879 он пише Методију и забра- нује му служити на «варварском» славен- ском језику, допушта му само да пропови- једа на томе језику, а служити треба на грчком или латинском.

За тијем 880 папа пише Сватоуплку, да пошаље Методија у Рим да га испита, учи ли он тако како је објавио св. столица. Ово је трже путовање Методија у Рим.

Учине му се да чује жамор свијетно што се окупило око стратиништа...

Глава из које крз стратиниште, скотурча се пред њим...

Поблијеђи Рене као мртвца.

Круне сузе (он и не знађаше за то) кстрљаху му се низ образе.

Чувар га гледаше са чуђењем и ра- дозналошћу, те се помијешало, до душе, са сажаљењем.

Ни један ни други из чуше постјеј корак у близини.

Не видјеше човјека једнога што се допнувао и скрио иза зелене честе за гробом. У томе аклиону вребао је он њихово покрете и приелучкивао шта говоре.

Тај човјек — сјетиће се читави — бијаше херцог Ђорђе Тур-Водје.

Након неколико тренутака чувар пре- кида музиче.

— Ви подлавасте тога што длажи под овом плочом?

— Позивао сам га, позивао... — одговори механичар — и дубио сам га са свом мојом душом...

— Ви сте му род, можда?

— Нијесам, но бјех његов радник, или ако бјех његов шегрт... Павле Лероје био је егзителд воога зашћувај, можда би с вријемом постао славни а бо- гат... Колико га се зашћувао и обо- жавало до длаже која му не бјеху чи ште-

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

Фијакер бр. 13.

Први дио.

АВЕЉ И БЕРТА.

XIV.

Та вијет обрадова јако механичара. Оне, које тада ревно а улазуд тра- жаше, наћи ће их скоро.

— По чему судите да је то удовина и син покојника, тијех двоје побожнијех полазника овога мјеста? — упита Рене.

— А да ко би то могло бити, ако не они! — одговори чувар.

— Није ли кадгод долазила с њима једна дјевојка?

— Није никада.

— Знате ли то поуздано?

— Знам баш изјесно.

— И ви их вађате сваке недјеље, рекосте?

— Да, господине.

— А долазе ли обично у исти дан, сваке недјеље?

— У, то кам не бих умко почисто газети, али ми се чини да долазе че- твртком.

— Ј. тром или по подне?

— Често у десет и десет сати, јутром.

— И увијек заједно, рекосте?

— Да, увијек долажаху заједно пе- лада, али од неког доба, биће мјесец да- на, од прилике, сјарица долази сама.

— Сама? — понови механичар уз- немирен.

— Да, господине... Не знам је ли јој син пошао гдје, или је болестан, али кад јавишу ертем и поздравим, чини ми се да јој је поглед мрачнији и лице та- није но обично...

Нека нечисти ештња обузе срце Ре- неово.

— Син је сам пратио удовицу, — рече механичар у себи, — да није Берта умрла?... А сад долази само-сама! Ка- какв неодољиви и жалосни узрок може да одбије Авела од тога њежњога арилука?...

Погружена и узнемирена духа, он обори главу те оста тако неколико часаза, но питајућг дале чувар.

Херцог Тур-Водје, убрзаним кораком, можда нехотице, примичаше се.

Чувар пође на лајено, на обрну јед- ном стазином између гробова те устави се пред једном китом смолестијех стабала што се силеташе као густа завјеса.

— Ево гроба, — рече он.

С друге стране зелене завјесе бјеше надгробна плоча, мало нагнута, од прилога мрамора.

Под вртом бијаше урезана ова ријеч:

Папа се чвјери о невности св. Методија те га и отпусти да иде слободно у Моравску и да служи слободно на славенском језику.

Пошто не изађе за руком немачким свештеницима да опану код наше Методија, она пођу другејем путем: распрострање глас као да Василије Император Византијски мрзи Методија и кад би га могао дочекати, да би га тобож погубио. Ово је била лажна вимизација.

Император Василија заузео је вједета Методија те га и позове 881 г. да дође у Цетиње, где га са почастима и радошћу дочекаше патријарх Фотија и Император Василија. Он је био врло задовољан и скоро се опет врати у Моравску.

Методија осјећао се слаб, а све је мислио што ће бити послје његове смрти са просвјетом међу Славенима. Он је осјећао потребу да се преведе оно што није још преведено на славенски и да се у што вишем броју егземплара распространи. Он је то све постигао радећи неуморно.

Св. Методија овјештао је у Брну пркву св. Петра и Павла 885, 29. Јуна, и то је било једино од његових посљедњих дјела.

Методије бјеше слаб и осјећахте да ће скоро преминути. Позове своје ученике и пошто укаже да слушају Горазда мјесто њега, престави се 6. Априла 1885 год.

Ученици св. Методија још више су горевали послје његове смрти, а најпослије морадоше на силу оставити своје родно мјесто, те тражити уточиште код других Славена ширећи започето дјело св. Павла и Методија.

К овим извјештају имамо да додамо још телеграфичке поздраве, који су поводом ове светковине стигли на Цетиње са разних страна.

Ево их по хронолошком реду:

Бар, 6. Априла. (Друштву Читаонице, Цетиње). — Молимо, придружите и нашу честитку словенском комитету у Петрограду приликом прославе словенских учитеља св. Кирила и Методија, који и ми данас, уз велико народно одушевљење, особито прва и школа, први пут у овом мјесту, послје 10 вјекова, торжаствено прослављамо.

Барска Општина.

Никшић, 6. Априла. (Читаоници, Цетиње). — Примили смо вашу јучерашњу денешу односно свечане прославе хиљадугодишнице светијех славенских апостола и првоучитеља Кирила и Методија. Ваше надање са свијем је умјесно и оправдало, по што смо се и ми сиремали прославити и по својој дужности одати достојну почит волезаљивој светој браћи. По томе срдечно примамо ваш предлог и спајамо нашу прославу са вашом. Слава већ је отпочела синоћ. Дачас божанствена служба у цркви са јубилејским свечаностима. Довече ће се светковина затржити предстаном „Крста и Круна“. Овај свечани дан честитамо вама и свему православноме и великом народу славенском. Живно нави премошћиви Господар, као први на славенском југу, који шири и подржава слободу и независност у духу православног Христове вјере и светијех славенских апостола! Живно наш прејили Княз Нашејдник Данило и цео славни дом Петровића са својим храбријем народом! Живјели!

Управа Читаонице са скупа.

Уцињ, 6. Априла. (Читаоници, Цетињској, Цетиње). — Читаоница Уцињска синоћ, навјешћујући велику свечаност, сјајно освјетљена. Данас, по самоме богослужењу, испуњена одушевљеним прослављачима, шиле поздрав браћи и свему великоме светкујућем Славенству. Да живи наш узвишени Господар, који својим осло-

бодитељским мачем слободом освјетли и ови кутли православља на старој епископској Бојани, те се даде и из њега, као и на сред православне Москве, из крешћих срдца дижу радосни усклици: Слава нашем светом апостоу славенском Методију! Слава православљу, које данашњом хиљадугодишницом светог учитеља свјега слави вјечност науке његове и живота својега.

Управа Читаонице Уцињске.

Подгорица, 7. Априла. (Читаоници, Цетиње). — Овајдан Читаоница вјестано је прославила хиљадугодишницу св. Методија. Прославу смо отпочели јутрос на 8 часова са богослужењем; за тим општенародном светковином и веселем, које је изједнавањем ваздан трајало. Светковину савршисмо баш саде на поноћ, одиже ни и овај брајан шадемо са скупом друштвеног. Одужевљање је било велико. Братски поздрављајући то штељиво друштво кљачемо на нашем скупу: Да живи наш витешки Господар Ослободилац Зете! Живно његов узвишени Владијин Дом! Живјело велико Славенство!

Друштво Читаонице Подгоричке.

Сливен, 6. Априла, стигло 7. (Уредништву „Гласа Црногорца“). — На денешни христован ден Славјанства на храбри црногорски соколи ратници вјечом громогласно: Живјели!

Комитет Торжества.

Софија, 6. Априла, стигло 7. (Црногорском Митрополиту). — Целија български народ днес като празнува јубилеј на славенските просветители св. Кирила и Методија централната комисија поздрављава храбрија црногорски Народ и изразила благопожеланије за преусијеваније на црногорската Држава и за укрепување на славенското единство, којето тада жарко су проповедавали светите созунски братија.

Председник: Митрополит Климент.

Лом-Паланка, 8. Априла. (Министру Председнику, Цетиње). — Начелничество од града Лом ли моли, да поднесе покрените му поздравленија на Његова Свјетлост Господарат на славната црногорска држава на торжественото празнување јубилеја на славенските равноапостоли Кирила и Методија.

Кмет Стаменов.

Са Цетиња пак отпиралења је, са многим потписима, ова денеша Славенском Благотворителном Комитету у Петрограду: „Са југозападнот предгорја православниот Славенства на јаграном мору, прославивши спомен славенског апостола Методија, поздрављамо вас, браћо, који сте се састали у пријестоница заштитника православног Славенства, да славите прву хиљаду година од кад живи вјечно дјело Методија и брата му: славенско православно и славенско писмо, желећа да се идеја наших апостола скоро оствари у уједињеном Славенству“.

Наречење Црногорског Митрополита.

Руски лист „Новоје Време“ јавља овјем извјештајем, како је архимандрит г. Митрофан Бан од руског синода у Петрограду наречен за митрополита црногорског:

„Данас је у св. синоду извршено наречење присејелог у Петроград црногорског архимандрита Митрофана Бана за епископа цетињског, митрополита црногорског. На церемонији јавило се много публике. На 1 уру по подне у цркви синода

сабрао се дупоравно и почео обављати се. У олтару првие илустрације се преговорски архимандрит са својим протођаком. Он је стигао у Петроград у свјетској вједели са малом групом. Ова тим додана лична омиг. Архимандрита и протођаком. На денешне уре почела је сједница у синоду и до што су се савршили текући послови, отворе се врата и публика уђе унутра.

У синоду је пред сликом Императором, са столом, на којем је на једном крају стојао крст и језанђеље, на другом — огледало, с десне стране на првом сједшту сједно је присуствујући члан синода-пресвештени митрополит Исидор у бјелом клобуку, голубијој мантији, са сребрним омофором на плачима; у дну стола, један спрам другог, заузели су мјеста присутни у синоду Сала, архиепископ тврски, и Паладије, епископ тамбовски, у мантијама. Остала сједница била су празна, јер митрополити кијевски и московски и архиепископ варшавски пошлаци су ради празника у своју епархију. Напореда за огни столом стојао је други сто, око којег су заузели мјеста оберпрокурор са синода К. П. Побједоносцев, његов помоћник Смирнов, управитељ канцеларије синода Саблер и др. лица и просвештени тавријски. Оберпрокурор казао је на себи бјелу црногорску дјелу, а сви чланови синода и лица која су присуствала били су значајно обучени и имали су црногорске ордене. Спрам стола, за којим су били чланови синода, стојао су два архимандрита у мантијама и ђакони, а спрам стола оберпрокурора — кор писача. Два протођереја Некијевског сабора изаше из олтару црногорског архимандрита у мантији и постане га посред двојице архимандрита. За тимем он прими благослов од чланова синода. Тада секретар синода обрати се к њему с установљеном формулом извјештаја, како је по одобрењу Господара Императора а по избору црногорског Књаза Николас св. синод одржијелно архимандрита Митрофана да буде епископ цетињски, — на које архимандрит одговори по славенски, да благодарим, прима се и нема ништа, во преки.“ Тада високопросвештени митрополит устане с мјеста и узгласи: „Благословен Бог наш“. За тим је изишло кратко „молебство“, при којем су појали сами архиејереји, а јектенију је говорио митрополит. По отицсту, протођаком Громов узгласи „многостетство“ најпрвије Господару Императору и Госпођи Императрици, Нашејднику и царетујем дому, за тимем св. правитељствујућем свјерусијском синоду, благовјерном владујем Књазу Црногорског Николу и повонареченом епископу богосајајем града Цетиња, архимандриту Митрофану. Пјевача се озову концертним „многостетством.“ Митрополит Исидор за тимем благослови крестом и окрени са водом новонареченог, који, ставши на своје мјесто, обрати се к синоду бјечком на епископ језику. У бесједи својој он је говорио о овој вјековној свези, која постоји међу православном браћом: малим црногорским народом и великом Русијом, и са смирењем примајући се избора својега Књаза да буде глава црногорске цркве, удостојен потврде Господара Императора Александра Александровића и благослова Синода, он сазнаје сву важност времена, које је на њега немощнога положено и моли руске јерархе, да се за њега помоле Богу, да му Он помогне бити „епископом право правјачним словом својега цетиња.“ По заврше овога говора примио је новонаречена епископ благослов од чланова синода, а на тимем и поздрав од оберпрокурора, чиновника синода и чланова славенског добротворног друштва.

Руконоточење архимандрита Митрофана одржење је на дан прославе свештених славенских апостола св. браће Кирила и Методија, денеш 6. Априла. Ова ће се извршити у Некијевском сабору, и биће водила знај заједнице Славена у вјери православној по царству св. браће апостола славенских.

Долазак Славена.

Под тим насловом читамо у руском „Новом Времени“ ово:

Данас су са сликом веришавеним стигли у Петроград на славу св. Кирила и Методија славенски гости, бивши епископ министар г. Ристић (из Србије), протојереј отац Јован Рауменов, Н. М. Плосчански (издаватељ „Слова“), О. А. Марков (издаватељ „Новог Пролома“) и с њим пет посланика из руске Галиције.

Њима у сусрет ишли су на штацију железничку чланови славенског добротворног Друштва, са предједником одбора П. А. Василевићем на челу. Међу члановима Друштва налазили су се чланови државног сајета П. Г. Галаган, Т. П. Корнилов, директор канцеларије синода В. К. Саблер; био је ту глумер Н. П. Кошаров и неколицина новинара; осим тога многи овлашци Срба. За дочек гостију били су отворени на железничкој постаји цркви сазови, где су и поздрављени новодошавани гости. С догарајући на поздрав чланова славенског Друштва г. Ристић је на ерицијском језику одржио ово речење:

„Не могу вам исказати, многопоштована господа, колико сам у овоме часу срећан, када ступам на земљу нашега

лицу као дјјето. Добар ми је био, као што добар бјеше свакоме, а кад изгубих оца и мајку, он ме је сајетовао и руководио, он од мене начини радника и поштена људека...“

— А таки човјек умрије на губилишту!... — пришапта чувар.

— А умрије на губилишту! — понови Рене, потмуљан гласом.

Чувар настави:

— Ја бијих већ онда чувар у монпарнаскоме гробу, отрагу двадесет година... Сјећам се да се причало много чудних ствари о погубљеном, и сјећам се да се више пута, међу људима, спорило о његовој кривници...

— Нико није знао чистину... — рече механичар.

Врће Тур-Водје, изасли, устаји дасаче. Сад њега трки подиђоме; руке му почеше дрхтати.

— Шта ћу сад дознати? — помисли он.

— Дакле, ви господине, ви мислите да је Павле Лероаје био прав? — упита чувар.

— Срце ми је увијек говорило да он бјеше прав; никада о томе сумњао нијесам... Али пошто сам увијек био суда и више скм пута упитао сам себе: да ли нијесам ја на кривом путу?... Дан данас тако ми је питање изишло... Дан данас

ја тврдим да је Павле био мученик а не кривац...

На те ријечи херцег ухвати се објема рукама за огрлицу да је растргне, толико га дављаше. Побоја се да ће га удар (каш) усмртити.

— Мученик! — понови чувар.

— Да!

— То ви претпостављате, разумје се.

— Не, но знам поуздано; имам доказа.

— Је ли то могуће??

— То је толико могуће, да ако мађем породицу Павлову (а наћи ћу је без сумње), дужност ће јој бити, право ће имати, а имаће и сретава да судским путем тражи успоставку новиности осуђеника; то ће добити...

Херцег припуњен би да се наслоји уз његове. Неисказани страх уништи му снагу; пренерази се.

Чувар такоер бијаше у чуду: Он је са чуђењем и, готово, са страхом гледао механичара. Одмах је посумњао да је механичар сугранут, да је човјек коме се признаје.

Рене пружи се на гробу.

— Да, јадна жртва! — стаде кикати — измирићу ја теби ној дуг благодарности!... повраћу част имеду тасме, то ти се кунем, или ћу заглавити у томе предузећу...

За тимем се диже брочић сузе.

— Тако — рече тихо чувар — ви

не знате шта се догодило са чељада покојника?

— Не... Ја долазим из Инглеске, где сам провео много година. Чим додох у Париз тражих, и изиша тражити, жену и дјецу мога некадашњег газде. Али узлуд ми би тражба!

— Удовица, — рекоште ми, (јер то мора бити удовица његова), долази сваке недеље овдје?

— Да.

— Четвртком, је ли?

— Чини ми се баш четвртком.

— Овај ћу је дакле наћи; наћи ћу је, макар морао чекати сави дан, читаве године... Нијесам залуду дошао из Инглеске... Није залуду ријеч „павла“ урзана на овој плачи!

Рене захвали срдечно чувару који га праћаше и који му даде потребита објављена... За тимем погледа још једном на гроб на оде.

Чувар, још под утиском призора што му се пред очима збио, удали се на други крај гроба ирмлајући:

— Чуднијех ствари! Заиста је све то чудно!

Херцег Врће Тур-Водје оста сјм украј гроба. Рукама бјеше архејенто епископа Лероаје (хемпреса) гч који се наслоно бијаше. Ноге као да му се преносише на тло; он мутас, чело срдечно хладнијем знојем.

— Осветија! — промрмља он потмуло, — осветија послје двадесет година! Ама ко је тај човјек? Откуда изише? Како су то докази о којима говораше? Који удес могао му је дати ријешење загонетки неодошенуте до данас, излуч тајанственога догађаја, наборављена од толико времена, а којег он васкршава!

Старац обори главу потружен, али у час подиже је а као муња му синиу на очују.

— Овај човјек долази из Лондона, — рече он. — и иза се да ће овдје наћи удову Павла Лероаје... Овдје ће долазити да је чека... Добро је знати то!

Дивиљ жар синиу му нанеко под тројим вјешама, мале се са тога мјеста, — рачи неколико пута напруг и устаје се пред јединим спомеником, којег саме узана етапица растављаше од гроба погубљеника.

Тај споменик бјеше од граната, опсезан и величанственог немарског слоја.

На споменнику бјеше истосан херцегов грб; под грбом изразаше ове ријечи:

Гробница бившег Тур Водје.

(Наставиће се.)

славни, велики и племенити Монарх, и хоће сам срећан, што ми је дата могућност, да му могу лично изразити моју најдубљу признателност. Сви ми ваља се сјећамо овијех жртава, које су Руси пријели у минулој војни за независност Славона, у г. 1876—78. Руси језди дошли су к нама и многи од њих остали су своје гости међу нама, а још више их је своју крв пролило за нас. Нех је вјечна благодарност руском народу. Успоме на то никад се не могу изгладити, и ако је моја отаџбина далеко од нас. А далеко је доиста, далеко далеко. Ја сам оставио Србију уред пролећа, а овдје затекох студен и снјеж. Не познате ли то узрао, колико велико пространство земље заузимају Славени и како су разнородни услови живота, под којима они живе! Но и ако је овдје природа студена, како су врућа срца овијех који овдје живе! Мени је веома драго, што ми је пало у дло, да дођем у Петроград баш у очи великог славенског празника, који би имао још боље подјејствовати, да се зближе Славени међу собом.

Г. Ристић је одео у „Европејској Гостојници.“

Бугарски митрополит Климент стигао је још јутрос на 10 ура и пошао је право у Александро-Невску лавру, гдје му је стан приређен.

Политички преглед.

Спор руско-инглески све је друге догађаје потиснуо на страну. О њему збори се енлијер на другом мјесту листа. Овдје ћемо само придати појединости. Како већ рекосмо, прошле недеље изгледало је као да ће се ствар станинати. Говорило се, да Инглеска пристаје да уступи Русији Пенздек. Међу тиме још јавља о огромним убојним спремама, које се чине у Русији и Инглеској. У Броштату се цијела ратна флота спрема за полазак у акцију. У арсеналима ради се и хау и поју. У опште се мисли, ако би сад и дошло до некакве погодбе, да би то било само припремено, као неко прихрије, а рат опет мора букнути прије или после. То добро знају Инглеси, па за то и наваљују, да се рат започне што прије, јер држе, да су сад Руси неспремни. Русија живо ради, да доврши своју железницу од Каспског мора до авганске границе; кад с тиме буде готова, она ће моћи да баци на границу Авганистана војске колико хоће. И Инглеси се журе, да изведу своју железницу до Кете, а одатле би је радо продужили до Кантахара, кад би им емар авганстански то дозволио. Не емиру као да се не допада ни инглеска војска ни инглеска железница, јер не хоће да им пропусти кроз земљу војску, наводећи како би се народ од тога побунио, а такође не трпи ни њихову железницу. Како ће Инглеси у том случају ратовати с Русима у Авганистану, то само њихова намет може знати. Говори се да Инглеска много ради око савеза с Персијом и Турском; тога ради Гренвил је имао састанак и подугачак разговор са персијским послаником у Лондону, но као да од тога неће бити ништа, јер Руси су много боље записани код Персијанаца него Инглеси. Што се тиче савеза с Турском, мука је у томе, што Турци траже за то цијену, на коју Инглеси никако не могу пристати. Та је цијена, да им се остави потпуно Мисир и Судан. Поговара се још и о том, да Инглеси много муте у Пољској. Ако то буде истина и ако се Инглеси буду сузјили тим средствима, онда су на збо пут изишли, јер Руси могу Инглесима много више јада задати у Индији него Инглеси Руси у Пољској. Полази се у постоњем вијеску сувише много и често опекли за лубав другејих него да би и сад хтели својим голим рукама водати коштање из ватре за лубав Инглеса. А Руси, кад би ступили на сриједу као ослободилци индијских племена којима је додијао јарам инглески, могли би у свако доба стотину јада задати Инглесима.

Ново Француско министарство, тек што је састављено, већ је добило једну рупу. Министар финансије Кламажран одуступио је. Кажу званично, да га је на то принудила болест — пати од улога — али други људи томе не вјерују, јер кад му болест није сметала прије неколико дана да се прима министарства, не би му могла ни сад сметати да остане у њему. Држи се, да је одуступио због великих финансијских тешкоћа, у којима се данас Француска налази. Њега ће замјенили министар грађевина Сади Карпо, а на мјесто овога дошао је Домол. Сади Карпо, рођен 1831, јунок је онога познатог члана конвента, који је године 1815 био прогнан из Француске. Нови министар финансије изишао је из политехничке школе и добар је економиста.

О овој промјени пишу „Нац. Цит.“ из Париза: Напрасни одетун министра финансије Кламажрана јако је изненадио овдје. Истна да он пати од костоболе, али

оставка његова не приписује се том узроку него неспоразуму између њега и његових колега. Наводи се на име, како је Кламажран са већином чланова буџетне комисије био тога мишљења, да би што прије гадало учинити јарам зарад подмирења пролазних дугова, но Брисон је био противан томе, држећи да би то био опасан посао сад пред изборе.

Сукоб Француско-кинески као да ће се коначно прекинути. Најновија вијест, коју „Агенција Агасова“ саопштава, гласи, да је Француском министарству иностраних дјела званично достављено, како је 4. ок. м. у кинеском званичном листу изишао декрет, по ком се усваја конвенција циљепинска и наређује се војска кинеској да изиђе са Тонкина. Французи су тога дана прекинули помереку опсаде Формозе.

Из Белгаје стигла је вијест, да су тамошње камаре војне предложиле својом краљу, да се прима повућеног му суверенитета над државом Конго у Африци. Тајем би се и сав питање заплучило, и Конго држава добила би своју главу, која примјером својим свијетла међу уставнијима владаоцима.

У прошлу сриједу закључене су сједице државноме вијећу у Аустрији бесједом пријестовом, у којој се изражава надање, да ће се одржати мир Јевропи. Нови избори скоријем ће се расписати, то ће почети већ 8. Јуна, а свршити се имају 15. Јуна. Изборни покрет биће општи и жив. Нарочито ће се тим поводом жива ватра отворити у Чешкој, гдје се спремају на велики напад познати Велко-Нимецки, који погача стоје у Аустрији, а срцем и душом у Берлину. Но нема изгледа да ће успјети, јер су на све стране обрали бостан. За то су и ударили у пусти грају и безобразну дерљаву, потице оружје којим се обично служе сви изгубљени.

Питање о државу Турске у случају рата руско-инглеског јако занима политичке кругове. Нарочито се мотри на то, хоће ли порта дозволити којој од тих сила пролаз кроз Дарданеле. У том погледу вели се, да су Немачка и Аустрија одлучно изјавиле порти, да ако она пропусти кроз Дарданеле инглеску или руску флоту — да ће то значити да је тим самим берлински уговор укинут, и Немачка са Аустријом сматраће се као да су разријешене од свих обвеза. При том, разуме се, немачка и аустро-угарска влада остављају Турекој, да се брани како сама зна, ако би на њу навалили Руси или Инглеси са некашњем, да им пропусти флоту кроз Дарданеле. Прође ли флота на силу или прође с одобрењем Турске — у ствари је свеједно, резултат је исти.

Сабор краљевина Хрватска и Славоније опет је отворен. Отворио га је 6. ок. м. председник му Хорват. Бан је јавно сабру, да је цар с благодарношћу примио честитку сабора о његој години. Одјелење владино за просвјету и цркву подноси основу закона о неким повишницама плате. Накнадни избори за сабор извршени су. Већином је побједу одржала странка права.

Домаће вијести.

ЦЕТИЊЕ, 13. Априла.

— Његово Височанство Књаз отпутао је у четвртак у јутру с Цетиња у Никшић, гдје ће се неко вријеме задржавати.

— Њена Свјетлости Књагиня Зорка Карађорђевић пошла је у поведеник са свијетлим Књажевцем Ђорђијом Карађорђевићем, г. Александром Николасевићем и г. Марком Петровићем у Тежншвар, добивши вијест, да се славе бољести Његове Свјетлости Књаза Александра Карађорђевића на жалост тако погоршало, да већ нема надања, да би се могао одржати у животу. Тамо је већ присуио из Париза и свијетли Књаз Петар А. Карађорђевић.

Црногорско Поморство.

Уцињ, 31. Марта. — Ове недеље имали смо вјетрове од П. III. и IV. четвртца силе, јаке, умјерене и лагуне; облачно вријеме, кишу и узбуљаво море. Нема доласка ни одалека бродова.

Бар, 2. Априла. — Ове недеље имали смо југ јаки са узбуљеним морем и кишу.

Барометар бијаше сашао на 75—3, али сад иде на више, а вријеме на боље.

Стање температуре Реом. 15. 27 пр. м. дође из Трајешња и Далмације пароброд ауг. уг. „Јонина“, теш.

424, кап. Гризогано, и продужи своју линију за Арбанију и Кра.

1 ок. м. врати се из Краа и Арбаније вишеносењут пароброд „Јонина“, кап. Гризогано, који пошто искрца путнике и трговину коју при њаску вије могао искрцати због рђавог времена, крену као обично за Далмацију и Трајешње.

Телеграми „Гласа Црногорца“.

МОСКВА, 9. Априла. — „Московске Вјестности“ веле, да је рат непобјежан, ако Инглеска одбије захтјев руски, да напусти порат Хамптон (на корејском острву Кведрарту у источној Азији. У.) Влада руска ваља да предузме све мјере, да би осигурала успјех руском оружју. Ваља заградити море балтичко и црно, да не би флота инглеска могла ући унутра. Са осталијех сила треба тражити, да се држе неутрално.

БЕЧ, 10. Априла. — Цар, окружен министрима, свечано закључио на подне засједање државног вијећа пријестовом бесједом, у којој избори многобројне законске основе, које је државни сабор доини по разним границама државног живота. Рече даље, да монархија стоји у добрим одношима са свијема силама, а по томе може се с разлогом очекивати, да ће се мир одржати, а то ће дати могућност влади, да настави започето дјело, на путу којим је ударила.

ЛОНДОН, 10. Априла. — Влада инглеска некала је јуче од парламента кредит од 11 милиона стерлинга. Од тога кредита имало би се потрошити 4½ милиона на Судан, остало би се употребљено на опште припреме. Влада је изјавила своју жини жељу, да рјешит сва спорна питања мирним путем, а начином правичним и поштењем. Расирава о кредиту отпочеће се у понедељник. Стигла је нова денеша од Лумадеа, у којој вели да се она битка с Авганцима није опако збила како Комаров каже, него са свијм друкчије. У слијед тога влада је инглеска поново тражила од Русије, да опровргне Комарова.

БЕЧ, 12. Априла. — Одлучно се побија вијест, да би аустријска влада имала намјеру, да до мјесца Августа помножи и утврди посаду на Диму. О томе још чакви преговори нијесу вођени с портом.

ЛОНДОН, 12. Априла. — У налати адмиралства преда је у једној соби динамитска бомба бачена кроз прозор. Један чиновник тешко је рањен, саба изнутра сва разорена.

ПРИЗ, 12. Априла. — Лист „Пар“ јавља, да је посредовање цара Вилхелма између Инглеске и Русије завјесно. Русија је вољна да пристане на то, ако пристане Инглеска.

КАИРО, 12. Априла. — Било је више случајева колере.

ПЕТРОГРАД, 13. Априла. — „Правитељствени Вјесник“ доноси наредбу министра војног од 4. ок. м., да се има умножити офицерски кор у свијема региментима војске.

КАИРО, 13. Априла. — Пропоси се глас, да је био бој с Италијанцима близу Масауе.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Од управитеља закладе добротнор народног Николе Михайлова Малетића у Шибенику, на име г. Ђорђа Бошковића, Илије Скопића и Стевана Ширка, примили смо 50 комада књижице: „Никола Малетић, народни добротвор“, које ћемо, по жељи њиховој, раздијелити по Цетињу и по Црној Гори, а у име обдаренијех благодаримо овим путем честити пошљацима.

Цетиње, 13. Априла 1885.

Уредништво „Гласа Црногорца“.

Дана 11. Априла постије дуге болести, преселио се у вјечност, Крсто Петковић, а с тим у црно завис своју марку и сугрупу, удајелно троје своје нејаке дјеце, а тошмо ожалостило своју браћу и рођаке. У њему је изгубила кућа домаћина и тошмо, садржана ваљавог трговца а општину честитог грађанина.

Ову гужну вијест јављајући његовим пријатељима и познаницима најусрдније благодарим свим онима, који се потрудише до последњег гроба допринијети нешто остатке покојника.

У Риеву, 13. Априла 1885.

Ожалостени брат:
Јевго Петковић.

Књижевни огласи.

Изишао је 13.ти број

„ЦРНОГОРКА“,

у којем се налази ово:

1) Слике из живота. IV. На Гробницама Круге близу Уциња, Пјесма Ј. Поповића-Липовца.

2) О вјесништву нашијех дана. Пјесма Ј. Поповића.

3) Једна посланица на воде и повед једнијек. Пјесма —

4) Пјесма из Војводине. Пјесма Х.

5) Синовац као страц. Шаљва игра у три чина. Преводи Ф. Ј. Ковачевић.

6) Мајска ноћ или Утоње лица. Прича из малоруског живота Н. В. Гогоља. Преводи Ј. Ђепава.

7) Пријези за историју Црне Горе. Саопштио Марко Драговић.

8) Кореспонденција.

9) Позив на претилату.

„Црногорка“, лист за књижевност и поуку, излази на Цетињу сваког четвртка на цијелој табак.

Стаје за Црну Гору Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину:

На годину 4 фор. — а. вр.

На по године . . . 2 „ — „

На три мјесеца . . 1 „ — „

За све остале земље:

На годину . . . 15 франка у злату

На по годину . . . 8 „ — „

На три мјесеца 4 франка у злату.

Претплата из Црне Горе шаље се управо „уредиштву „Црногорке“ на Цетиње“.

Претплата из Аустро-Угарске (Босне и Херцеговине) нека се шаље поштанском уплатом на г. Петра Рамадановића у Котор.

Претплата из Србије нека се шаље де књијари Валожића у Београд.

Из свијех тих крајева ко хоће може слаати претилату и управо на уредиштву „Црногорке“, али ваља само у пажљивом да Цетиња писму.

Нови претилатници могу још добити све бројеве „Црногорке“ од почетка нове године.

Цетиње, 13. Априла 1885.

Уредиштво „Црногорке“.

ОГЛАСИ.

ЛИЈЕЧЕЊЕ РАДИКАЛНО И БРЗО

свијех

БОЛЕСТИ нервозних,

ЕПИЛЕПТИЧНИХ И ТАЈНИХ

по мојој сопственој методи.

Награда се не тражи напријед него кад болесник оздрави.

Др. проф. А. МАЛАСПИНА

члан многих учених друштва

106, Faubourg, St. Antoine 106, Paris

ЉЕКОНИ СЕ ДАЈУ ИМЕО ПИСМА.

(39—52)